

[Grethe Kindberg Jørgensen]

færgeforbindelserne efter min opfattelse har været hovedhjørnestenen med hensyn til øernes beståen. Vi skal senere i dag diskutere et lovforslag om trafikstøtte til øerne, så jeg vil vende tilbage til disse problemer under behandlingen af dette forslag.

Derimod vil jeg gerne lige nævne, at CD er meget positiv over for tanken om en statslig investeringsfond til færgebyggeri. Den fond har Sammenslutningen også ønsket, og der er ingen tvivl om, at der er brug for den. Mange af færgerne er ikke tidssvarende, hvorfor færgeudskiftninger kan blive nødvendige inden 1985, hvor planstyrelsens analyse af virkningerne af trafikstøtteleven foreligger. En eventuel bevilling på 2 mill. kr. kan være medvirkende til at afhjælpe det akutte behov for nye færger til de enkelte øer.

Jeg vil i den forbindelse gerne spørge ministeren, om 2 mill. kr. indtil efteråret 1985 er nok, for det afhænger jo nok lidt af, hvor mange færger man kan blive nødt til at opkøbe inden, og hvad de færger koster.

Hvilke erhvervsmuligheder er der for vore små øer? Her løber vi jo nok ind i nogle af de væsentligste problemer, da arealanvendelsen på øerne er fastlagt i regionplaner, kommuneplaner osv. Regionplanerne er ramme for kommuneplanlægningen, og samtlige øer er erklæret for naturområde med særlig fredningsinteresse, og enkelte øer er endvidere mere eller mindre omfattet af Ramsarkonventionen. Det vil medføre, at der i regionplanerne ikke findes bestemmelser om udlægning af erhvervsområder. Dette medfører så igen, at regionplanerne kun indeholder muligheder for at udvide havne, lystbådehavne og eventuelt etablere campingpladser. Der er i det hele taget bygget på den lettere turisme, som også jeg mener kan være væsentlig for øerne, men generelt må vi vel sige, at aktivitetsudvidelserne er meget begrænsede, selv om de fleste øer har status som egnsudviklingsområde.

Jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om han har nogen mulighed for at dispensere fra regionplanerne. Vil ministeren gå ind i debatten om regionplanerne, ikke blot for øerne, men også, som af andre nævnt, for de helt små enheder i vores samfund?

Jeg har tidligere været inde på landbrugets problemer og vil i den forbindelse sige, at efter besøget på mange øer er det min opfat-

telse, at landbrugets problemer ikke kan betragtes ensidigt, men må sammenholdes med de sociale og sundhedsmæssige problemer. De ældre øboere forpagter ofte jorden væk og bliver boende på ejendommen. Hvorfor? Fordi der ikke på øen er noget plejehjem eller alderdomshjem, og da de ikke ønsker at forlade øen, hvor de er født og opvokset, har levet hele deres liv, prøver de at klare dagen og vejen ved at forpagte deres jord væk. Her mener jeg absolut, at kommuner og amtskommuner har svigtet.

I dagens Danmark taler man så meget om medbestemmelse, men erfaringen siger mig, at denne medbestemmelse ikke gælder for øboerne. Rammer sygdom en øbo, flyttes han til et tilfældigt valgt plejehjem på fastlandet. Her bør der omgående sættes ind, således at der åbnes mulighed for at oprette mindre enheder, eventuelt i form af beskyttede boliger, kollektivt byggeri for ældre, som udmærket kunne placeres i forbindelse med en eventuel sygeplejerske- eller lægebolig, således at der var mulighed for tilkaldt vagt til disse syge og ældre.

Jeg vil godt komme ind på skoleproblemerne. I 1950'erne var der skoler på samtlige øer, i dag er der kun ca. 18 skoler tilbage, hvoraf befolkningsunderlaget for fleres vedkommende er tvivlsomt. Øboerne er selv udmærket klar over, at de store børn må gå i skole på fastlandet, men der er problemer for de små børn, der ofte har en transporttid på 3 kvarter, inden de når frem til skolen. Her tror jeg virkelig, man bør sætte ind, således at øboerne kan beholde den lille skole. Om der er mulighed for, som ministeren påpeger, at nærliggende øer kunne gå sammen om at etablere en fælles skole for de lidt større børn, fra 3. til 7. klasse, synes jeg man bør overveje. Når det fra øboernes side findes væsentligt, at hver ø har sin egen skole til de mindste klasser, må det begrundes i, at øboerne ofte på grund af sejlproblemer har svært ved at udnytte fastlandets kulturelle tilbud. Skal øboerne i teatret en aften, må de ofte betale store summer for ekstra færge, og disse beløb svinger fra 0 til 0. Mange gange koster det fra 300 til 1.000 kr., afhængigt af, hvilken ø man bor på, og hvilken færge man kan leje.

I forbindelse med kulturen vil jeg godt lige komme ind på de unge. Den unge generation på øerne er afskåret fra at deltage i